

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

№ 1/2023

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень»

Цей інформаційний лист присвячено окремим змінам положень Податкового кодексу України (далі – Кодекс) направлених на їх удосконалення, зокрема в частині сплати мінімального податкового зобов'язання, що запроваджене Законом України від 30 листопада 2021 року № 1914-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (далі – Закон № 1914).

Цей лист має інформаційний характер та не є індивідуальною податковою консультацією, оскільки не базується на особливостях фактичних обставин операцій конкретного платника податку. Інформаційний лист ґрунтується на положеннях чинного законодавства України та практики його застосування, які можуть змінитися в майбутньому.

Кожен платник податку у порядку, визначеному статтею 52 Кодексу, може звернутися до контролюючого органу з наведенням фактичних обставин операцій та наданням відповідних матеріалів для отримання індивідуальної податкової консультації.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Законом № 1914 визначено, що платники єдиного податку - власники, орендарі, користувачі на інших умовах (в тому числі на умовах емфітевзису) земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, а також голови сімейних фермерських господарств, у тому числі щодо земельних ділянок, що належать членам такого сімейного фермерського господарства та використовуються таким сімейним фермерським господарством, зобов'язані подавати додаток з розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання у складі податкової декларації за податковий (звітний) рік.

- ▶ мінімальне податкове зобов'язання (далі – МПЗ) - мінімальна величина податкового зобов'язання із сплати податків, зборів, платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, пов'язаних з виробництвом та реалізацією власної сільськогосподарської продукції та/або з власністю та/або користуванням (орендою, суборендою, емфітевзисом, постійним користуванням) земельними ділянками, віднесеними до сільськогосподарських угідь, розрахована відповідно Кодексу. Сума мінімальних податкових зобов'язань, визначених щодо кожної із земельних ділянок, право користування якими належить одній юридичній або фізичній особі, у тому числі фізичній особі - підприємцю, є загальним мінімальним податковим зобов'язанням;
- ▶ МПЗ визначається за період володіння (користування) земельною ділянкою, який припадає на відповідний податковий (звітний) рік.

II. ЄДИНИЙ ПОДАТОК

1

У 2021 РОЦІ СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ БУВ ПЛАТНИКОМ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК, СПЛАТИВ ПОДАТОК НА ПРИБУТОК У ЛЮТОМУ 2022 РОКУ. У 2022 РОЦІ СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ - ПЛАТНИК ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ. ЧИ МОЖНА ВКЛЮЧИТИ ОПЛАТУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПОВНІСТЮ У МПЗ ЗА 2022 РІК?

Для платників єдиного податку четвертої групи до суми сплачених податків, зборів, платежів відносяться, зокрема, податок на прибуток підприємств (у разі переходу в податковому (звітному) році на спрощену систему оподаткування із загальної).

Тобто, суб'єкт господарювання під час розрахунку МПЗ за 2022 рік до суми сплачених податків відносить суму сплаченого податку на прибуток у лютому 2022 року (прим. 1).

2

СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ У 2023 РОЦІ БУДЕ ЗНОВУ ПЛАТНИКОМ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК (НЕ ВИКОНУЄ НОРМУ 75/25). ЯК ЙОМУ ЗВІТУВАТИ ПО МПЗ ЗА 2022Р. ЗА ЯКОЮ ФОРМОЮ? ДЕКЛАРАЦІЮ ПРО ПРИБУТОК ЗА 2022 РІК НЕ ПОДАЄ, А НА 2023 РІК НЕ БУДЕ ПОДАВАТИ ДЕКЛАРАЦІЮ ПО ЄДИНОМУ ПОДАТКУ?

Норми Кодексу не містять положення щодо звільнення суб'єктів господарювання від обов'язку визначення МПЗ у зв'язку з втратою (самостійною відмовою) від статусу платника єдиного податку четвертої групи (прим. 2).

Таким чином у платника податків виникає обов'язок подати уточнюючу декларацію платника єдиного податку четвертої групи за 2022 рік з розрахунком МПЗ.

3

ЯКЩО ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО З ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ПЕРЕЙШЛО НА ТРЕТЮ ГРУПУ ЄДИНОГО ПОДАТКУ З 01.01.2023 В ЯКІЙ ДЕКЛАРАЦІЇ І ЗА ЯКИЙ ПЕРІОД ПОДАВАТИ РОЗРАХУНОК МПЗ?

Якщо платник місцевих податків (у частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плати за землю та єдиного податку четвертої групи) після закінчення граничного строку подання звітної декларації подає декларацію у зв'язку зі змінами об'єкта та/або бази оподаткування (на підставі даних, внесених до відповідних державних реєстрів), то штрафи не застосовуються.

Таким чином у платника податків виникає обов'язок платника єдиного податку четвертої групи подати уточнюючу декларацію за 2022 рік з розрахунком МПЗ (прим. 3).

[1]. Пункт 297 прим.1 .1 статті 297 прим.1 Кодексу.

[2]. Пункт 50.4 статті 50 Кодексу.

[3]. Пункт 50.4 статті 50 Кодексу.

4

ПРОБЛЕМА ВИНИКЛА ІЗ 20% ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ ПО ЗЕМЛІ ВІД ЮРИДИЧНИХ ОСІБ/ДЕРЖАВИ. ЯКЩО В ДОГОВОРІ ДЕКІЛЬКА ДІЛЯНОК І ЗАГАЛЬНА СУМА ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ, ОБЛІК ВЕДЕТЬСЯ ПО ДОГОВОРУ В ЦІЛОМУ. А В ДЕКЛАРАЦІЇ ТРЕБА РОЗПИСАТИ 20% В РОЗРІЗІ КАДАСТРОВИХ НОМЕРІВ? ПОДІЛИМО МАБУТЬ ПРОПОРЦІЙНО ПЛОЩІ, АЛЕ ЦЕ ЩЕ ТРЕБА ВЗЯТИ ОПЛАТУ, А НЕ НАРАХУВАННЯ. ЧИ ЯК ВІРНО?

Для розрахунку МПЗ платники єдиного податку вираховують 20 відсотків від суми сплаченої орендної плати за віднесені до с/г угідь земельні ділянки, та розподіляють зазначену суму пропорційно частці площ земельних ділянок с/г призначення (прим. 4).

5

ПОДАЛИ В СІЧНІ 2023 УТОЧНЮЮЧУ ДЕКЛАРАЦІЮ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ ЗА 2022 РІК, ЗАПЛАТИЛИ ПОДАТОК І ШТРАФИ ТА ПЕНЮ. МОЖНА БУДЕ ВКЛЮЧИТИ СУМИ СПЛАЧЕНІ В СІЧНІ 2023 РОКУ В МПЗ ЗА 2022 ЧИ ЗА 2023 РІК?

У разі подання у 2023 році платником єдиного податку четвертої групи уточнюючої декларації за 2022 рік, сплачені у січні 2023 року суми донарахованого податку можуть бути включені до суми сплачених податків і зборів для обрахунку МПЗ за 2023 рік (прим. 5).

6

СІЛЬГОСПУГІДДЯ ПІДПРИЄМСТВА, ОСНОВНИМ ВИДОМ ДІЯЛЬНОСТІ ЯКОГО Є ВИРОБНИЦТВО СІЛЬГОСППРОДУКЦІЇ, РОЗТАШОВАНІ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ. З ТРАВНЯ 2022 РОКУ ВЗЯТІ В ОРЕНДУ СІЛЬГОСПУГІДДЯ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТЯХ. ЗА СІЛЬГОСПУГІДДЯ, ЩО РОЗТАШОВАНІ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛ., ПІДПРИЄМСТВО ЗВІЛЬНЕНЕ ВІД НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ МПЗ. ЧИ ПОТРІБНО ПРИ РОЗРАХУНКУ МПЗ ПО ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ТА ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ, ПРОПОРЦІЙНО РОЗПОДІЛЯТИ СУМИ СПЛАЧЕНИХ ПОДАТКІВ? ЗОКРЕМА: ЧИ ВРАХОВУВАТИ СУМИ ПДФО ТА ВЗ, СПЛАЧЕНІ ІЗ ЗАРПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ? ОСКІЛЬКИ СІЛЬГОСПУГІДДЯ ВЗЯТІ В ОРЕНДУ З ТРАВНЯ 2022 РОКУ, ТО ЧИ ВРАХОВУВАТИ СУМИ ПОДАТКІВ, ЩО СПЛАЧЕНІ З СІЧНЯ ПО ТРАВЕНЬ?

У додатку з розрахунком МПЗ, зокрема, зазначається загальна сума сплачених платником єдиного податку протягом податкового (звітного) року податків, зборів, платежів (які відповідно до норм Кодексу визначені для розрахунку МПЗ), пов'язаних з виробництвом та реалізацією власної с/г продукції та/або з власністю та/або користуванням (орендою, суборендою, емфітевзисом, постійним користуванням) земельними ділянками, віднесеними до с/г угідь.

Таким чином, за земельні ділянки у Хмельницькій та Закарпатській областях розраховується МПЗ за період володіння (користування) земельною ділянкою, який припадає на відповідний податковий (звітний) рік. При цьому до загальної суми сплачених податків і зборів включаються сплачені податки, збори, платежі протягом податкового року в цілому (прим. 6).

[4]. Пункт 297 прим.1 .1 статті 297 прим.1 Кодексу.

[5]. Пункт 297 прим.1 .1 статті 297 прим.1 Кодексу.

[6]. Підпункт 38 прим.1 .1.4 пункту 38 прим.1.1 статті. 38 прим.1 Кодексу.

ХТО МАЄ СПЛАЧУВАТИ МПЗ ПРИ СУБОРЕНДІ ЗЕМЛІ (ДОГОВОРИ СУБОРЕНДИ ОФІЦІЙНО ЗАРЕЄСТРОВАНІ):

7

- ЯКЩО ОБОЄ ПЛАТНИКИ ЄП 4 ГРУПА;
- ЯКЩО ОРЕНДАР НА 3 ГРУПІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБОРЕНДАР НА 4 ГРУПІ?

У разі офіційної реєстрації договорів суборенди станом на 01.01.2022, МПЗ за 2022 рік визначає суборендар.

У разі переходу права користування (суборенди) протягом 2022 року від одного користувача до іншого та за умови державної реєстрації такого права відповідно до законодавства, МПЗ щодо такої земельної ділянки визначається для попереднього користувача за період з 1 січня такого календарного року до початку місяця, в якому така земельна ділянка передана в користування (суборенду), а для нового користувача - починаючи з місяця, в якому він набув право користування (суборенди) на таку земельну ділянку, та враховується у складі загального МПЗ кожного з таких користувачів (прим. 7-8).

8

ОРЕНДАР ЮРИДИЧНА ОСОБА ПЛАТНИК ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ ПЕРЕДАВ В СУБОРЕНДУ ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ (ЩО НАЛЕЖИТЬ ГРОМАДЯНИНУ УКРАЇНИ) СУБОРЕНДАРЮ ПЛАТНИКУ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ, ЧИ МАЄ ПРАВО СУБОРЕНДАР ЗАСТОСУВАТИ 20% ВИТРАТ ВІД СУМИ СУБОРЕНДИ?

До суми витрат на оренду земельних ділянок відноситься 20 відсотків витрат на сплату орендної плати за віднесені до с/г угідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юридичні особи, та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

Враховуючи зазначене, для розрахунку МПЗ суборендар може віднести 20 відсотків витрат на сплату орендної плати за віднесені до с/г угідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юридичні особи (прим. 9).

9

ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ПЛАТНИК ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ ВИКОРИСТОВУЄ В СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ЧЛЕНІВ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, МПЗ ПОТРІБНО НАРАХОВУВАТИ ЧИ ДПС НАРАХУЄ САМОСТІЙНО ВЛАСНИКАМ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК?

Відповідно до Земельного кодексу України (ст.ст. 125-126) право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Враховуючи зазначене, якщо фермерське господарство користується земельними ділянками с/г призначення, які перебувають у власності членів фермерського господарства, без укладання договору оренди та державної реєстрації переходу такого права користування, то обов'язок з визначення загального МПЗ виникає у власників земельних ділянок с/г призначення (прим. 10-12).

[7]. Пункт 38 прим.1 .3 статті 38 прим.1 Кодексу.

[8]. Пункт 38 прим.1 .4 статті 38 прим.1 Кодексу.

[9]. Пункт 297 прим.1 .1 статті 297 прим.1 Кодексу.

[10]. Пункт 38 прим.1 .4 статті 38 прим.1 Кодексу.

[11]. Підпункт 38 прим.1 .1.4 пункту 38 прим.1 .1 статті 38 прим.1 Кодексу.

[12]. Пункт 170.14 статті 170 Кодексу.

10 ЯКЩО ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО МАЄ САД, АЛЕ НЕ ОФОРМИВ ЩЕ ЗЕМЛЮ, МПЗ НЕ ПЛАТИТЬСЯ?

Відповідно до Земельного кодексу України (ст.ст. 125-126) право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Враховуючи зазначене, МПЗ визначається за період, починаючи з місяця, в якому суб'єкт господарювання набув право користування, у тому числі оренди, емфітевзису, суборенди на таку земельну ділянку за умови державної реєстрації такого права відповідно до законодавства (прим. 13).

11 ЯКЩО ОРЕНДНА ПЛАТА ЗА 2022 РІК НАРАХОВАНА В ГРУДНІ 2022 РОКУ, ПДФО І ВЗ З ТАКИХ СУМ СПЛАЧЕНО ДО 30.01.2023, САМА ОРЕНДНА ПЛАТА БУДЕ ВИПЛАЧЕНА В 2023 РОЦІ. КУДИ ЦІ СУМИ ВРАХУВАТИ?

Оскільки ПДФО, ВЗ та орендна плата були сплачені в 2023 році, суб'єкт господарювання має право включити таку суму ПДФО, ВЗ та 20 відсотків витрат на оренду в розрахунок МПЗ за 2023 рік (прим. 14).

12 МПЗ ЗА 2022 РІК МИ НАРАХОВУЄМО В ДЕКЛАРАЦІЇ З ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЗА 2023 РІК? (ПО ВСІМ ДЕКЛАРАЦІЯМ ПО ЗАГАЛЬНІЙ І ПО ДОДАТКОВИХ?), А ТАКОЖ В ЯКІ ТЕРМІНИ ПРОВОДИТЬСЯ СПЛАТА МПЗ?

Розрахунок МПЗ за 2022 рік подається як додаток до податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи на 2023 рік (прим. 15-16).

Наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578, яким затверджено форми податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи внесено зміни, зокрема, доповнено додатком 3, який дозволяє відобразити розрахунок мінімального зобов'язання за податковий (звітний) рік.

Відповідно до затвердженої форми податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи Додаток 3 є невід'ємною частиною податкової декларації, тому такий додаток подається як до загальної, так і до звітних декларацій (прим. 17).

Згідно з затвердженою формою податкової декларації платника єдиного податку позитивне значення МПЗ, розраховане у додатку 3, переноситься до рядка 4 графи 7 та сумується з податковими зобов'язаннями за I квартал. Загальні податкові зобов'язання за I квартал підлягають сплаті протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу (прим. 18).

[13]. Пункт 38 прим.1 .4 статті 38 прим.1 Кодексу.

[14]. Пункт 297 прим.1 .1 статті 297 прим.1 Кодексу.

[15]. Пункт 64 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

[16]. Абзац 2 пункту 297 прим.1 .7 статті 297 прим.1 Кодексу.

[17]. Підпункт 298.8.1 пункту 298.8 статті 298 Кодексу.

[18]. Підпункт 295.9.2 пункту 295.9 статті 295 Кодексу.

13 НОВОСТВОРЕНЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО У 2022 РОЦІ ДОГОВОРИ ОРЕНДИ ЗАРЕЄСТРУВАЛИ У ЛИСТОПАДІ 2022 РОКУ НАРАХУВАННЯ МПЗ ЗА ДВА МІСЯЦІ НАРАХОВУЄМО? ДОХОДУ ЩЕ НІЯКОГО НЕ БУЛО І НІЯКІ ПОДАТКИ НЕ СПЛАЧУВАЛИСЬ.

Відповідно до Земельного кодексу України (ст. ст. 125-126) право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Враховуючи зазначене, МПЗ визначається за період, починаючи з місяця, в якому суб'єкт господарювання набув право користування, у тому числі оренди, емфітевзису, суборенди на таку земельну ділянку за умови державної реєстрації такого права відповідно до законодавства (прим. 19).

14 ПІДПРИЄМСТВО НА ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ. ОРЕНДОДАВЦІ СПЛАЧУЮТЬ ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК САМОСТІЙНО, ОРЕНДАР ВІДШКОДОВУЄ ВИТРАТИ НА СПЛАТУ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ШЛЯХОМ ЗБІЛЬШЕННЯ ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ (ТАК ЗАЗНАЧЕНО В ДОГОВОРАХ ОРЕНДИ). СУМА ВІДШКОДОВАНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НІЯК НЕ ВПЛИНЕ НА ЗМЕНШЕННЯ МПЗ? ТОБТО 20% ВІД ОРЕНДИ В МПЗ ВКЛЮЧАТИ З УСІЄЇ СУМИ ВРАХОВУЮЧИ КОМПЕНСАЦІЮ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ?

Для розрахунку 20 відсотків суми витрат на сплату орендної плати за земельні ділянки, орендодавцями яких є юридичні особи, береться загальна сума орендної плати по договору (прим. 20).

15 ЯКЩО БУДЕ ПОМИЛКА В РОЗРАХУНКУ ПО МПЗ СТАТУС 4 ГРУПИ НЕ ВТРАЧАЄМО?

При допущенні помилки у розрахунку МПЗ, платник єдиного податку четвертої групи має право подати уточнюючу декларацію та відобразити достовірні показники розрахунку МПЗ та, відповідно, загальні податкові зобов'язання з єдиного податку.

У разі самостійного виправлення платником податків, з дотриманням порядку, вимог та обмежень, визначених Кодексу, помилок, що призвели до заниження податкового зобов'язання у звітних (податкових) періодах, що припадають на період дії воєнного стану, такі платники звільняються від нарахування та сплати штрафних санкцій, та пені (прим. 21-23).

[19]. Пункт 38 прим.1 .4 статті 38 прим.1 Кодексу.

[20]. Підпункт 141.9.2 пункту 141.9 ст. 141 Кодексу.

[21]. Глава 1 розділу XIV Кодексу.

[22]. Пункт 50.1 статті 50 Кодексу.

[23]. Підпункт 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

16

ПІДПРИЄМСТВО ЗАЙМАЄТЬСЯ ВИРОЩУВАННЯМ РИБИ. МАЄМО ОРЕНДОВАНІ ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ БІЛЯ СТАВКА. ЗЕМЛЮ НІЯК НЕ ОБРОБЛЯЄМО. ЧИ ПОТРІБНО РОЗРАХОВУВАТИ МПЗ?

Згідно з частиною другою ст. 22 Земельного кодексу України до сільськогосподарських угідь належать рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги (рілля, що тривалий час не обробляється).

У разі, якщо орендовані земельні ділянки біля ставка належать до земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, та за умови державної реєстрації такого права оренди, у платника податків виникає обов'язок щодо розрахунку МПЗ (прим. 24).

17

КУДИ СПЛАЧУЄТЬСЯ МПЗ, ЯКЩО ЗЕМЛІ РОЗТАШОВАНІ В РІЗНИХ ОТГ, А ОСНОВНЕ МІСЦЕ ОБЛІКУ ІНШЕ?

МПЗ бере участь у визначенні зобов'язань з єдиного податку, сплата якого залежить від системи оподаткування та групи єдиного податку, на якій перебуває платник (прим. 25-26). При цьому платник єдиного податку четвертої групи враховує МПЗ при визначенні єдиного податку, який сплачує на відповідні рахунки місцевих бюджетів за місцезнаходженням земельних ділянок с/г призначення.

18

ЧИ СПЛАЧУЄ ЮРИДИЧНА ОСОБА МПЗ ЗА ОРЕНДОВАНІ ЗЕМЛІ У ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ У МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ?

У разі, якщо фізична особа передає земельні ділянки, віднесені до сільськогосподарських угідь, які станом на 1 січня 2022 року знаходяться у межах населених пунктів, в оренду чи інше користування юридичній особі, то така юридична особа повинна нарахувати МПЗ на зазначені земельні ділянки (прим. 27).

19

ЧИ ВРАХОВУЮТЬСЯ ПОДАТКИ ФІЛІЙ В РОЗРАХУНОК МПЗ?

Для розрахунку МПЗ використовується сума сплачених податків, зборів, платежів в цілому по платнику протягом податкового (звітного) року (з урахуванням сплачених податків, зборів, платежів філіями як платниками окремих податків) (прим. 28-30).

[24]. Стаття 297 прим.1 Кодексу.

[25]. Підпункт 141.9.5 пункту 141.9 статті 141 Кодексу.

[26]. Стаття 297 прим.1 Кодексу.

[27]. Пункт 38 прим.1 .2 статті 38 прим.1 Кодексу.

[28]. Підпункт 141.9.2 – 141.9.3 пункту 141.9 статті 141 Кодексу.

[29]. Підпункт 170.14.5 пункту 170.14 статті 170 Кодексу.

[30]. Підпункт 297 прим.1 .2 – 297 прим.1 .6 статті 297 прим.1 Кодексу.

20

СУМУ МПЗ ДЛЯ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ ТРЕБА БУДЕ СПЛАТИТИ ПО РЕКВІЗИТАМ БЮДЖЕТНОГО РАХУНКУ ЄДИНОГО ПОДАТКУ?

Позитивне значення МПЗ за 2022 рік відповідно до затвердженої форми податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи додається до податкових зобов'язань з єдиного податку за I квартал 2023 року та загальна сума сплачується на відповідні бюджетні рахунки місцевих бюджетів за місцезнаходженням земельних ділянок с/г призначення (прим. 31).

21

ЯКЩО ПОТРІБНО ПОДАТИ УТОЧНЮЮЧУ ДЕКЛАРАЦІЮ ПО ЄП ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ. ДОДАТОК ПРО МПЗ НЕ ЗАПОВНЮЄ?

Наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578, яким затверджено форми податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи внесено зміни, зокрема, доповнено Додатком 3, який дозволяє відобразити розрахунок мінімального зобов'язання за податковий (звітний) рік.

Відповідно до затвердженої форми податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи Додаток 3 є невід'ємною частиною податкової декларації.

Позитивне значення МПЗ, розраховане у додатку 3, переноситься до рядка 4 графи 7, сумується з податковими зобов'язаннями за I квартал (рядок 5 графи 7). Таке сумарне значення є загальним податковим зобов'язанням по єдиному податку четвертої групи.

Враховуючи зазначене, до уточнюючої декларації платника єдиного податку необхідно додавати усі передбачені додатки (Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік, Відомості про наявність земельних ділянок) (прим. 32).

22

ПІДПРИЄМСТВО СПЛАТИЛО ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ І ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР З ДОХОДУ У ВИГЛЯДІ ДИВІДЕНДІВ, ВИПЛАЧЕНИХ НА КОРИСТЬ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ЗАСНОВНИКА ЦЬОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ЯКИЙ НЕ ПЕРЕБУВАЄ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ З ПІДПРИЄМСТВОМ? ЧИ МАЄ ПРАВО ПІДПРИЄМСТВО ВРАХУВАТИ ЗАЗНАЧЕНІ СУМИ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ І ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ ПРИ ОБЧИСЛЕННІ МПЗ?

Ні, немає права.

Сума загального мінімального податкового зобов'язання зменшується на загальну суму сплачених протягом податкового (звітного) року податків, зборів, платежів.

До суми сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок відноситься, зокрема податок на доходи фізичних осіб та військовий збір з доходів фізичних осіб, які перебувають з платником податку у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізичних осіб) (прим. 33).

[31]. Пункти 297 прим.1 .7 та 297 прим.1 .8 статті 297 прим.1 Кодексу.

[32]. Пункт 297 прим.1 .8 статті 297 прим.1 Кодексу.

[33]. Пункти 297 прим.1 .3, 297 прим.1 .4 та 297 прим.1 .5 статті 297 прим.1 Кодексу.

23 **ЧИ ВРАХОВУЮТЬСЯ ПРИ РОЗРАХУНКУ МПЗ СПЛАЧЕНІ ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР З ДОХОДІВ ТА ДИВІДЕНДІВ ЧЛЕНІВ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА - ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ? ПРИ ЦЬОМУ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО НЕ НАРАХОВУЄ ДОХІД У ВИГЛЯДІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ, А РОЗПОДІЛЯЄ ДИВІДЕНДИ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.**

Ні, не враховуються.

До суми сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок відноситься, зокрема податок на доходи фізичних осіб та військовий збір з доходів фізичних осіб, які перебувають з платником єдиного податку четвертої групи у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізичних осіб).

Враховуючи те, що члени фермерського господарства не перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах з таким господарством, хоча і виконують трудову функцію, суми податку на доходу фізичних осіб та військового збору, сплачені з доходів, які виплачені таким фізичним особам, не враховуються при визначенні МПЗ (прим. 34).

24 **ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО - ПЛАТНИК ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ ВИКОРИСТОВУЄ В СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ЧЛЕНІВ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА. ХТО МАЄ НАРАХОВУВАТИ МПЗ: САМЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ЧИ КОНТРОЛЮЮЧИЙ ОРГАН САМОСТІЙНО НАРАХОВУЄ ВЛАСНИКАМ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК?**

Для платників податку – власників, орендарів, користувачів на інших умовах (в тому числі на умовах емфітевзису) земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, не переданих такими особами в оренду (суборенду), емфітевзис або інше користування на підставі договорів, укладених та зареєстрованих відповідно до законодавства, загальне мінімальне податкове зобов'язання визначається контролюючим органом.

У разі передачі таких земельних ділянок в оренду (суборенду), емфітевзис або інше користування на підставі договорів, укладених та зареєстрованих відповідно до законодавства, їх розмір враховується при визначенні загального мінімального податкового зобов'язання орендарів, користувачів на інших умовах (в тому числі на умовах емфітевзису) таких земельних ділянок у порядку, встановленому Кодексом.

Таким чином, у разі укладання договору про користування земельною ділянкою між фізичною особою і фермерським господарством, зареєстрованого в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, МПЗ фізичній особі не нараховується, а фермерське господарство сплачує МПЗ самостійно (прим. 35).

[34]. Пункт 297 прим.1 .5 статті 297 прим. 1 Кодексу.

[35]. Підпункти 170.14.1 та 170.14.2 пункту 170.14 статті 170 Кодексу.

25 КУДИ СПЛАЧУЮТЬ МПЗ ФІЗИЧНІ ОСОБИ - ПІДПРИЄМЦІ, ЯКЩО ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ РОЗТАШОВАНІ В РІЗНИХ ОТГ, А ОСНОВНЕ МІСЦЕ ОБЛІКУ ІНШЕ?

МПЗ враховується при визначенні суми єдиного податку, що підлягає сплаті до бюджету та перераховується до бюджету за місцем податкової адреси такого платника (прим. 36).

26 ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ - ПЛАТНИК ЄДИНОГО ПОДАТКУ ДРУГОЇ ГРУПИ ОРЕНДУЄ ДВІ ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ І ВИКОРИСТОВУЄ У СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ, ПРО ЩО ПОДАНЕ 20-ОПП, АЛЕ У ВЛАСНОСТІ ЯК ФІЗИЧНА ОСОБА МАЄ ЩЕ ІНШІ ЗЕМЛІ С/Г ПРИЗНАЧЕННЯ, ЯКІ НЕ ВИКОРИСТОВУЄ У СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ. ЧИ ПОТРІБНО НАРАХОВУВАТИ САМОСТІЙНО МПЗ НА ТІ, ЯКІ НЕ ПОДАНІ В 20-ОПП, ЧИ ЦЕ НАРАХУВАННЯ ЗДІЙСНИТЬ КОНТРОЛЮЮЧИЙ ОРГАН?

Для фізичної особи - платника єдиного податку другої групи різниця між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок обчислюється шляхом віднімання від загального мінімального податкового зобов'язання загальної суми сплачених протягом податкового (звітного) року податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок.

Таким чином, фізичні особи - підприємці - платники єдиного податку другої групи нараховують МПЗ за земельні ділянки, які використовують у своїй господарській діяльності. При цьому за земельні ділянки, які не використовуються у господарської діяльності МПЗ нараховує контролюючий орган (прим. 37).

27 ЧИ ВКЛЮЧАЄТЬСЯ ПРИ ОБЧИСЛЕННІ МПЗ СУМА ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЯКА УТРИМАНА ЗА РАХУНОК ДОХОДУ У ВИГЛЯДІ ДОПОМОГИ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ?

До суми сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок відносяться, зокрема податок на доходи фізичних осіб та військовий збір з доходів фізичних осіб, які перебувають з платником податку у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, які сплачені за придбання товарів у фізичних осіб), з доходів за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

Враховуючи викладене, у разі якщо фізичні особи, яким юридичною особою нараховується дохід у вигляді виплат пов'язаних з тимчасовою втратою працездатності (лікарняні), перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах з такою юридичною особою, то сума податку на доходи фізичних осіб, утримана з вказаного доходу враховуються при визначенні МПЗ (прим. 38).

[36]. Стаття 297 прим.1 Кодексу.

[37]. Пункт 297 прим.1 .2 статті 297 прим.1 Кодексу.

[38]. Стаття 297 прим.1 Кодексу.

28 ЯКЩО ФІЗИЧНА ОСОБА – ПІДПРИЄМЕЦЬ ПРОТЯГОМ ЗВІТНОГО ПОДАТКОВОГО РОКУ ПЕРЕБУВАЛА У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ НА ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ, А У ДРУГОМУ ПІВРІЧЧІ ЗАСТОСОВУВАЛА СПРОЩЕНУ СИСТЕМУ ОПОДАТКУВАННЯ, ТО В ЯКІЙ ДЕКЛАРАЦІЇ І ЗА ЯКИЙ ПЕРІОД ПОДАВАТИ РОЗРАХУНОК МПЗ?

Фізичні особи – підприємці, які протягом звітного податкового року перебували як на загальній системі оподаткування так і були платниками єдиного податку, з метою уникнення порушень при обчисленні МПЗ за звітний рік подають:

- податкову декларацію про майновий стан і доходи у складі якої подають Додаток з розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання за перше півріччя;
- податкову декларацію платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця за рік у складі якої формується Додаток 2 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» за період, у якому відбувся перехід на спрощену систему оподаткування. При цьому така декларація з додатком подається фізичними особами – підприємцями – платниками єдиного податку першої, другої або четвертої груп;
- податкову декларацію платника єдиного податку третьої групи – фізичної особи – підприємця у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду у складі якої формується Додаток 2 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» до Декларації подається із розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання у складі Декларації за податковий (звітний) рік (прим. 39, 40).

29 ЯКІ КОДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ, ВИЗНАЧЕНІ ЗА КОДИФІКАТОРОМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ ТА ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАЗНАЧАЮТЬСЯ У РЯДКУ 9 ЗАГОЛОВНОЇ ЧАСТИНИ ПОДАТКОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ 4 ГРУПИ (ЗАГАЛЬНОЇ ТА ЗВІТНОЇ), А ТАКОЖ У ГРАФІ 10 ДОДАТКУ 1 «ВІДОМОСТІ ПРО НАЯВНІСТЬ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК» ПОДАТКОВІЙ ДЕКЛАРАЦІЙ ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ (ЗАГАЛЬНОЇ ТА ЗВІТНОЇ)?

Приміткою 9 до рядка 9 заголовної частини податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи (загальної та звітної) (далі – Декларація) визначено, що у цьому рядку зазначається код адміністративно-територіальної одиниці, визначений за Кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад (далі - КАТОТТГ), затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 12 січня 2021 року № 3) (далі – Наказ № 290) за місцем розташування земельної(их) ділянки(ок) до якої подається податкова декларація. При поданні загальної, нової загальної або уточнюючої загальної податкової декларації заповнюється код адміністративно-територіальної одиниці за місцезнаходженням платника за КАТОТТГ (основним місцем обліку).

[39]. Підпункт 177.5.2 пункту 177.5 статті 177 Кодексу.

[40]. Підпункт 49.18.4 пункту 49.18 статті 49 Кодексу.

КАТОТТГ розміщений на офіційному вебсайті Міністерства розвитку громад та територій України за посиланням: Головна/Напрямки діяльності/Розвиток місцевого самоврядування/Адміністративно-територіальний устрій України/Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

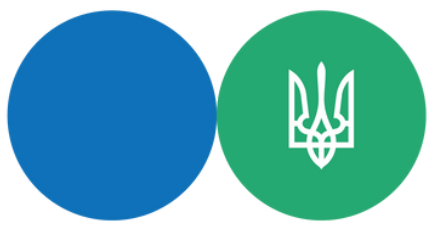
Перші два символи Кодифікатора «UA», за якими слідує 17 цифр.

Згідно з додатком до Кодифікатора для позначення об'єктів використовуються наступні скорочення:

1. «Перший рівень» – Автономна Республіка Крим, області, міста, що мають спеціальний статус;
2. «Другий рівень» – райони в областях та Автономній Республіці Крим;
3. «Третій рівень» – території територіальних громад в областях, територіальні громади Автономної Республіки Крим;
4. «Четвертий рівень» – міста, селища міського типу, села, селища (населені пункти);
5. «Додатковий рівень» – райони в містах (в тому числі, в містах, що мають спеціальний статус);
6. «Категорія об'єкта», де:
 - «О» – Автономна Республіка Крим, області;
 - «К» – міста, що мають спеціальний статус;
 - «Р» – райони в областях та Автономній Республіці Крим;
 - «Н» – території територіальних громад (назви територіальних громад) в областях, територіальні громади Автономної Республіки Крим;
 - «М» – міста;
 - «Т» – селища міського типу;
 - «С» – села;
 - «Х» – селища;
 - «В» – райони в містах.

Тобто, у рядку 9 заголовної частини загальної Декларації зазначається код територіальної громади (рівень 3 згідно Довідника КАТОТТГ) за основним місцем обліку платника. У рядку 9 заголовної частини звітної декларації зазначається код територіальної громади (рівень 3 згідно Довідника КАТОТТГ) за місцем розташування земельних ділянок.

Графа 10 Додатка 1 «Відомості про наявність земельних ділянок» (далі – Додаток 1) заповнюється згідно з КАТОТТГ, затвердженим Наказом № 290.

У графі 10 Додатка 1 «Відомості про наявність земельних ділянок» (далі – Додаток 1) звітної Декларації зазначається КАТОТТГ за місцезрештування земельної(их) ділянки(ок).

Отже, юридична особа, яка має земельні ділянки, які рештувані на території різних сіл, селищ однієї територіальної громади в колонці 10 Додатка 1 звітної Декларації зазначає код адміністративно-територіальної одиниці територіальної громади за КАТОТТГ за місцем рештування земельних ділянок, тобто код четвертого рівня за КАТОТТГ, який відповідає категорії об'єкта «М», «Т», «С», «Х» (в залежності від місця рештування земельної ділянки). При цьому за таким кодом за КАТОТТГ подається одна звітна Декларація з Додатком 1 до органу ДПС, який обслуговує таку територіальну громаду.

Звертаємо увагу на особливості визначення кодів КАТОТТГ територіальних громад у м. Києві та м. Кривий Ріг. У цих містах для кожного району залишилися свої окремі рахунки місцевих бюджетів. Тому у деклараціях потрібно зазначити код за КАТОТТГ районів цих міст (відповідно до рештування об'єкту оподаткування). Коди районів містяться у колонці «Додатковий рівень» який відповідає категорії об'єкта «В» (в залежності від місця рештування земельної ділянки).

По всіх інших містах України з районним поділом колонка «Додатковий рівень» не застосовується.